

GÀMBIA

La propra revolució d'Àfrica és el sol

En l'actualitat, 600 milions d'africans, o el 43% de la població total, manquen d'accés a l'electricitat, la majoria d'elles a l'Àfrica subsahariana. El continent està emergint com una potència en l'adopció de l'energia solar, amb diversos països liderant l'ús d'aquesta font d'energia verda. Aquest informe destaca la importància de l'energia solar a l'Àfrica, els països que en lideren l'ús i les raons per les quals aquesta alternativa energètica és una elecció prometedora per al continent.

CONTEXT GENERAL

Àfrica i l'energia solar.

Segons l'Atlas Solar Global del Banc Mundial, el potencial solar d'Àfrica és una "oportunitat única" per proporcionar electricitat assequible, fiable i sostenible a "una gran part de la humanitat que necessita millorar oportunitats econòmiques i qualitat de vida". Àfrica és la llar del 60% dels millors recursos solars a escala mundial, però només compta amb un 1% de la capacitat de generació fotovoltaica solar instal·lada al planeta. A més, la fotovoltaica solar és la font d'energia més econòmica en moltes parts del continent. El futur energètic de l'Àfrica ha de ser verd: les energies renovables, incloent-hi la solar, l'eòlica, la hidroelèctrica i la geotèrmica, representen més del 80% de la capacitat de generació de nova energia fins al 2030 a la regió de l'Àfrica Subsahariana.

Ja hi ha alguns països africans que han començat la seva pròpia revolució solar. El 2022, Sud-àfrica es posiciona com el líder indiscutible en l'adopció de l'energia solar a l'Àfrica, amb una capacitat que supera els sis gigavats. Aquesta fita indica un compromís significatiu amb la transició cap a fonts d'energia renovable. Egipte segueix de prop amb una capacitat de 1,7 gigavats, i també demostra un interès creixent en aquesta tecnologia.

No és suficient, però. L'Àfrica Occidental, per exemple, experimenta alts nivells d'exposició solar i té un gran potencial per aquest tipus d'energia, però la regió encara no ha pogut aprofitar els costos més baixos de les tecnologies fotovoltaïques i atraure inversions per desplegar-les a gran escala. Sembla que el problema és generalitzat a molts països del continent. El 2021, només el 0,6 percent dels 434 mil milions de dòlars invertits globalment en la producció d'energia renovable va anar als països africans, la inversió més baixa des del 2011.

ÀFRICA, LA TERRA DEL SOL

Raons de l'aposta per una transició solar a l'Àfrica

- **Recursos Solars Abundants:** L'Àfrica gaudeix d'una abundància de recursos solars, amb hores de sol extenses en moltes regions. Aprofitar aquest recurs natural ofereix una font d'energia constant i renovable.
- **Reducció de Dependència Energètica:** L'ús d'energia solar redueix la dependència d'energies no renovables i contribueix a la seguretat energètica dels països africans.
- **Impacte Positiu en el Medi Ambient:** L'energia solar és una font neta, no emet gasos d'efecte hivernacle i redueix la empremta de carboni, contribuint a la lluita contra el canvi climàtic.

Ja hi ha senyals d'esperança, basades en els progressos fets en la promoció de l'energia solar, tant en xarxa com fora d'ella, en països com Senegal, Gàmbia, Togo, Burkina Faso, Nigèria i Mali.

Dues dades positives més: Segons un informe de l'Agència Internacional d'Energies Renovables (Irena), el desplegament de l'energia renovable ha crescut en l'última dècada, amb més de 26 GW de capacitat de generació provinent d'energies renovables. Les majors incorporacions es van fer en l'àmbit de l'energia solar.

Per altra banda, les inversions anuals mitges en energies renovables es van multiplicar per deu, passant de menys de 500 milions de dòlars en el període 2000-2009 a 5 mil milions de dòlars en el 2010-2020.

EL CAS DE GÀMBIA

Gestió de Residus a Gàmbia. Especial Atenció a Banjul.

Gàmbia, un petit país a l'oest d'Àfrica, està mostrant un interès creixent en l'energia solar com a mitjà per abordar les necessitats energètiques i promoure el desenvolupament sostenible. Com molts altres països africans, Gàmbia afronta a reptes relacionats amb l'accés a l'electricitat, especialment a les zones rurals, ja que el sistema elèctric nacional del país africà, basat en combustibles fòssils, és insuficient, costós i només cobreix el 20% del país. La manca d'infraestructures i les limitacions financeres han estat obstacles significatius.

FANDEMA I LES DONES SOL

Fandema, que en mandinka —una de les principals llengües locals del país— significa "ajuda't a tu mateixa", és una escola de formació tècnica per a més de 300 dones situada a Tujereng, al sud de Banjul. Està coordinada per MBolo Association, una entitat sense ànim de lucre que treballa per fomentar el desenvolupament sostenible i comunitari a Gàmbia i Senegal i reduir la bretxa de la desigualtat de gènere.

A Fandema, les dones desenvolupen les habilitats necessàries per poder treballar i ingressar al mercat laboral. Les formen en matèries com costura, fabricació de teles o cuina, però també en pintura, electrònica, soldadura o noves tecnologies. "La majoria de les dones en aquest país treballen a casa o al camp amb salaris molt baixos. Però amb el coneixement i les habilitats que aprenen a Fandema, poden entrar al mercat laboral i revertir les dinàmiques socials", argumenta Dodou S. Gaye, director socioeconòmic de MBolo Association.

Des del seu inici al 2010, el centre formatiu de Fandema ha experimentat un gran creixement en la composició i varietat d'activitats de formació: des de la gestió

empresarial amb èmfasi en l'alfabetització s'ha anat expandint mitjançant la promoció d'activitats econòmiques amb el desenvolupament de capacitats tècniques de les dones i la implementació de solucions assequibles d'energia renovable.

Fandema ha promogut l'ús d'energies renovables com a font d'energia per al centre educatiu. El model ha tingut tant èxit que l'Organització de les Nacions Unides per al Desenvolupament Industrial (ONUDI) i el Ministeri d'Energia gambià van apostar per formar tècnics i enginyers del país en energies renovables. La manca de professionals qualificats era un dels impediments perquè els panells solars s'estenguessin per tot Gàmbia. A partir d'aquesta primera formació, Fandema es va convertir en un punt de trobada d'experts en energies renovables.

La instal·lació del sistema híbrid de Fandema ha despertat l'interès de les dones en l'energia solar renovable. En aquest context, Mbolo ha buscat maneres de millorar els seus coneixements, per exemple, mitjançant una formació pràctica d'un any, a través d'un curs de formació en instal·lació solar, únic a l'Àfrica Occidental. L'aplicació d'aquest model ha generat capacitats tècniques i empresarials.

CONCLUSIONS

Reptes i oportunitats

Àfrica Occidental té una immensa oportunitat de liderar la transició cap a les energies renovables a tot el continent.

Per aprofitar aquest potencial, és crucial implementar una combinació precisa de polítiques, regulacions, capacitats, anàlisi de dades i inversions. Cal, per tant adoptar un enfocament inclusiu que impregni tant els governs com el sector privat i la societat civil.

Malgrat els progressos notables en la integració de l'energia solar a l'Àfrica, encara hi ha reptes a superar, com una infraestructura adient i una inversió inicial més decidida, tant en el sector públic com en el privat. Tanmateix, aquesta transició cap a l'energia

solar brinda oportunitats per al creixement econòmic, la generació d'ocupació, la reducció de la bretxa de la desigualtat de gènere i la innovació tecnològica.

En aquest sentit, és crucial subratllar el paper significatiu que pot jugar la cooperació internacional per estimular la inversió en infraestructures solars i proporcionar suport tècnic. Aliances amb altres regions del món podrien accelerar el desenvolupament i l'adopció d'aquesta tecnologia a l'Àfrica.

L'energia solar emergeix com una oportunitat transformadora per a l'Àfrica, no només pel seu potencial per satisfer les necessitats energètiques, sinó també per contribuir a un futur sostenible. Amb un lideratge decidit i col·laboració internacional, l'Àfrica pot abordar els desafiaments energètics i aconseguir un futur més net i més brillant.